

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 463/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bez právneho zastúpenia, proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 10C/55/2016-634 z 9. decembra 2022 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16Co/33/2023-664 zo 7. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júna 2024 v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona o e-Governmente a dodatočne doručenou v listinnej podobe 28. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu o zmene uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom o výške trov konania a napadnutým uznesením krajského súdu o odmietnutí odvolania sťažovateľky, ako aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 eur. Zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a verejne dostupného rozsudku okresného súdu sp. zn. 10C/55/2016 z 3. októbra 2018 (internetová stránka Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky) vyplýva, že sťažovateľka vystupovala ako žalovaná v 2. rade v konaní o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vedenom na okresnom súde. Okresný súd rozsudkom z 3. októbra 2018 podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaných k sporným nehnuteľnostiam zrušil a prikázal ich do podielového spoluvlastníctva žalovanej v 1. rade

a sťažovateľky každej v podiele $\frac{1}{2}$ v pomere k celku a uložil žalovanej v 1. rade, ako aj sťažovateľke zaplatiť žalobcovi po 12 000 eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v 1. rade, ako aj voči sťažovateľke v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, znalkyni priznal nárok na znalečné voči žalovanej v 1. rade v rozsahu 50 % a voči sťažovateľke v rozsahu 50 %. Žalovanej v 1. rade a sťažovateľke zároveň uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok zo žaloby vo výške po 450 eur.

3. Uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom z 26. júla 2022 okresný súd uložil žalovanej v 1. rade, ako aj sťažovateľke povinnosť nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového konania vo výške po 2 276,15 eur. Ďalej súd tým istým uznesením uložil žalovaným nahradiť spoločne a nerozdielne žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 495,77 eur.

4. Na základe sťažností žalovanej v 1. rade a sťažovateľky sudca okresného súdu napadnutým uznesením zmenil uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom tak, že žalovanej v 1. rade ako aj sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového konania vo výške po 2 004,65 eur. Za dôvodné považoval sťažnostné námietky týkajúce sa výšky súdneho poplatku, ktorý vzhľadom na základ jeho určenia (24 000 eur) upravil z 900 eur na 720 eur, ako aj priznania odmeny za úkon účasť na pojednávaní 11. januára 2017, ktoré bolo odročené, za ktorý priznal odmenu iba vo výške jednej štvrtiny základnej sadzby tarifnej odmeny. Zároveň okresný súd v bode 16 uznesenia upozornil, že pri rozhodovaní o výške trov konania už zákon neumožňuje prihliadať na žalovanými namietané procesné vady.

5. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie, ktoré krajský súd napadnutým uznesením odmietol ako neprípustné keďže uznesenie o výške trov konania nie je uvedené v § 357 Civilného sporového poriadku. Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 15. apríla 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka namieta porušenie svojich označených práv postupom okresného súdu v konaní vo veci samej, konkrétne nedoručením návrhu žalobcu na znalecké dokazovanie a nevydaním rozhodnutia o námietke proti osobe znalca. Ďalej uvádza, že spolu so žalovanou v 1. rade súdu predložili súkromný znalecký posudok, na ktorý okresný súd neprihliadal ani neodôvodnil, prečo naň neprihliadal. Okresný súd neodôvodnil, či žalobu zamietol zo sumy 30 000 eur alebo 27 500 eur. Podľa sťažovateľky mal okresný súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom prehodnotiť účelnosť a výšku trov za svojvoľné konanie právneho zástupcu žalobcu a znalkyne. Zároveň namieta, že vyšší súdny úradník nebol vzhľadom na formuláciu výroku rozsudku oprávnený vydať uznesenie o výške trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania [§ 39 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom

súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Keďže sťažovateľka nie je zastúpená advokátom, nemožno od nej očakávať formálne bezchybné podanie. Ústavný súd nemôže rozumne vyžadovať, aby sťažovatelia právní laici, ktorí sa naň obracajú, namietali v podaniach konkrétne označené články ústavy alebo medzinárodných dohovorov spolu so zodpovedajúcou ústavnoprávnou argumentáciou. Minimálnou požiadavkou však musí byť ucelený opis skutkového stavu, prípadne vyjadrenie nespokojnosti s postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktoré podľa sťažovateľa odôvodňuje nutnosť zásahu ústavného súdu. Ústavný súd musí mať možnosť z obsahu podania prinajmenšom posúdiť predostreté okolnosti so zameraním sa na existenciu možných porušení základného práva alebo slobody, aby mohol zvoliť ďalší postup (m. m. IV. ÚS 49/2021, I. ÚS 97/2023).

9. V prejednávanej veci napriek nepresnostiam petitu ústavnej sťažnosti (do ktorého sťažovateľka nezahrnula konkrétne rozhodnutia všeobecných súdov, ktorým malo dôjsť k porušeniu namietaných základných práv), ako aj nesprávnemu zahrnutiu základného práva na rovnosť strán pod čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie pod čl. 47 ods. 3 ústavy, ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci uprednostnil predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti pred bezpodmienečným trvaním na všetkých jej zákonných náležitostiach (m. m. I. ÚS 268/2022).

10. Napriek uvedenému však ústavný súd musí konštatovať, že jednou zo základných podmienok konania pred ústavným súdom je aj podanie ústavnej sťažnosti v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde možno ústavnú sťažnosť podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. Ústavný súd sa teda zaoberal zachovaním lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde. Z príloh ústavnej sťažnosti je zrejmé, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 15. apríla 2024, keď začala sťažovateľke plynúť zákonom ustanovená dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka ústavnú sťažnosť doručila ústavnému súdu 25. júna 2024 v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona o e-Governmente a v ten istý deň podala aj na poštovú prepravu ústavnú sťažnosť v listinnej podobe. Z obsahu ústavnej sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľka odvodzuje začiatok plynutia dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti od dátumu, keď sa mala možnosť oboznámiť s vydaním doložky právoplatnosti, teda od 25. apríla 2024, dňa nasledujúceho po jej vydaní 24. apríla 2024. Uvedené však zjavne nezodpovedá § 124 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého možno ústavnú sťažnosť podať

do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia (nie vyznačenia doložky právoplatnosti či oboznámenia sa s ňou).

12. Napadnuté uznesenie okresného súdu z 9. decembra 2022 nadobudlo právoplatnosť 18. januára 2023 a vykonateľnosť 24. januára 2023, body I a III výroku 7. februára 2024 (podľa doložky právoplatnosti a vykonateľnosti verejne dostupnej na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky).

13. Z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ako aj proti napadnutému uzneseniu okresného súdu zjavne po uplynutí zákonom stanovenej lehoty dvoch mesiacov na podanie ústavnej sťažnosti. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje kogentné ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03, II. ÚS 2/2015, III. ÚS 90/2018). Ústavnú sťažnosť bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

14. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľky podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

15. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu